

13 Χειροποίητοι

[1]

στιλβωμένοι «κάνθαροι Θεσσαλικού τύπου»

Από τα νεκροταφεία τύμβων του Μακεδονικού Ολύμπου (ΜΟ)

Ε. Πουλάκη Παντερμαλή

Ι. Γενικά

Ο κάνθαρος έχει μακρά παράδοση από την Εποχή του Χαλκού τόσο στον Θεσσαλικό όσο και τον μακεδονικό χώρο. Στην περιοχή του Μακεδονικού Ολύμπου κυρίαρχοι (χειροποίητοι) κάνθαροι της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου είναι οι αναφερόμενοι εδώ ως «κάνθαροι Θεσσαλικού τύπου», «κανθαροειδείς σκύφοι» κατά τον Βερδελη και «καλυκόσχημοι

[2]

κανθαροειδείς σκύφοι» κατά τη Μεταλληνού. Πολλά από τα παραδείγματα της Θεσσαλίας φέρουν αμαυρόχρωμη διακόσμηση, αλλά στα παραδείγματα του ΜΟ δεν σώζονται ίχνη. Όπως και στη Θεσσαλία, το σχήμα έχει μακρά παράδοση στον ΜΟ, ήδη από τη Μέση Εποχή του Χαλκού (Βάλτος, Πηγή Αθηνάς).

Παρόλες τις διαφορές σε λεπτομέρειες, παρουσιάζουν μεγάλη ομοιογένεια που την χαρακτηρίζει η ιδιαίτερα έντονη ανύψωση των ταινιωτών λαβών, αλλά και η επιμελημένη στίλβωση, το ρηχό ημισφαιρικό σώμα, η αδιαμόρφωτη βάση και το υψηλό καρινωτό και υπόκοιλο χείλος. Είναι αρκετά λιγότεροι (13) από τους τροχήλατους και γραπτούς (37) και μόνο δύο συνυπάρχουν με τροχήλατο (ΜΔ 2296 - 2297/ΓαΤυ 15ε και ΜΔ 2318-ΜΔ 2280 ΓαΤυ 15ι). Φαίνεται να χρονολογούνται από την ΥΠΓ (ΜΔ 2175/ΓαΤυ 2^α) ως και τον 8^ο αιώνα (2310/ΓαΤυ 15ιγ) τουλάχιστον. Μαζί με την αμαυρόχρωμη πρόχου και αρκετές από τις οπισθόμητες είναι από τα ωραιότερα αγγεία του νεκροταφείου.

Οχτώ παραδείγματα βρέθηκαν στα πόδια των νεκρών, δύο στο κρανίο, ένα στη λεκάνη, ένα εξωτερικά του τάφου και ένα σε ανακομιδή. Σώζονται από μέτρια ως και εξαιρετική κατάσταση, εκτός από ένα παράδειγμα που διατηρείται σε όστρακα που δεν συγκολλήθηκαν (ΜΔ 2310/ΓαΤυ 15ιγ). Διακρίνονται των υπολοίπων ένα μεγαλύτερο (🍲 ΜΔ 2389/ΓαΤυ 12στ) και ένα μικρότερο (🍲 ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β). Ένα αγγείο φέρει αρκετά μεγάλη οπή στο χείλος που έγινε μετά το ψήσιμο και μάλλον εκούσια (🍲 ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β). Στους ΓαΤυ 15ε και ΓαΤυ 15ι υπήρχαν από δύο παραδείγματα, κτερίσματα νεκρών από τους οποίους ο ένας ήταν παλιότερος και ο άλλος νεότερος. Από τις συγκρίσεις, δεν προκύπτουν κοινές συνισταμένες στις διαφορές των αγγείων των δύο τάφων, εκτός ίσως από τις λαβές, αφού των νεότερων αγγείων φαίνεται να είναι σχετικά ψηλότερες των παλιότερων.

ΤΑΦΟΣ/ΑΓΓΕΙΟ	ΝΕΚΡΟΣ	ΣΗΜΕΙΟ
1. 🍲 ΓαΤυ 2 ^α /ΜΔ 2175	ΕΝΑΣ	ΠΟΔΙΑ ΑΡ., ΠΕΛΜΑΤΑ
2. 🍲 ΓαΤυ 2 ^β /ΜΔ 2232	Ν1	ΚΡΑΝΙΟ ΑΡ.
3. 🍲 ΓαΤυ 5 ^α /ΜΔ 2460		Β ΕΞ ΤΑΦΟΥ
4. 🍲 ΓαΤυ 6 ^α /ΜΔ 2167	Ν3	Β ΤΑΦΟΥ
5. 🍲 ΓαΤυ 6 ^ε /ΜΔ 2187	Ν1	ΠΟΔΙΑ Δ., ΠΕΛΜΑΤΑ

6.	ΓαΤυ 12στ/ΜΔ 2389	ΕΝΑΣ	ΛΕΚΑΝΗ ΔΕΞ.
7.	ΓαΤυ 15β/ΜΔ 2274	Ν1?	ΠΟΔΙΑ Δ.
8.	ΓαΤυ 15ε/ΜΔ 2279	Ν1	ΠΟΔΙΑ Δ., ΚΝΗΜΕΣ (νεότερος)
9.	ΓαΤυ 15ε/ΜΔ 2296 (παλιότερος)	Ν2	ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΑΡ. ΚΝΗΜΗ Ν1
10.	ΓαΤυ 15ζ/ΜΔ 2272	ΕΝΑΣ	ΠΟΔΙΑ ΑΡ., ΚΝΗΜΕΣ
11.	ΓαΤυ 15ι/ΜΔ 2277	Ν1	ΚΡΑΝΙΟ ΑΡ. (νεότερος)
12.	ΓαΤυ 15ι/ΜΔ 2280	Ν2	ΠΟΔΙΑ Δ. (παλιότερος)
13.	ΓαΤυ 15ιγ : ΜΔ 2310(απόσπ)	Ν1	ΠΟΔΙΑ Δ., ΚΝΗΜΕΣ

Έχουν ρηχό ημισφαιρικό σώμα, σχετικά βαθύτερο μόνο σε δύο παραδείγματα (ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι). Όλα είναι πιεσμένα στον άξονα των λαβών (όπως και στη Θεσσαλία), αρκετές φορές ιδιαίτερα έντονα, σε δύο μάλιστα παραδείγματα η πίεση σχεδόν σχηματίζει ένα είδος προχοής (ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, 2296/ ΓαΤυ 15ε).

Έχουν εσωτερικό περίγραμμα S και οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά στη μετάβαση από το σώμα στο χείλος, με αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη. Το χείλος είναι υψηλό. Στο μισό αριθμό των αγγείων, έχει ύψος μεγαλύτερο ή ίσο με το σώμα του αγγείου. Στα υπόλοιπα, παρόλο που εξακολουθεί να είναι υψηλό, είναι μικρότερο από το ύψος του σώματος. Είναι καρινωτό και κοίλου περιγράμματος, με μέγιστη διάμετρο που συνήθως υπερβαίνει τη μέγιστη του σώματος, εκτός από δύο παραδείγματα όπου είναι ίσες (ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι), και ένα παράδειγμα όπου είναι μικρότερη (ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α).

Ύψος Χείλους μεγαλύτερο του σώματος : ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β, ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι, ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε
ίσο με του σώματος: ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2272/ ΓαΤυ 15ζ.

μικρότερο από του σώματος: ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β, ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι. Αδιάγνωστα ή άγνωστα: ΜΔ 2310/ ΓαΤυ 15ιγ.

Διάμετρος Χείλους μεγαλύτερη του σώματος: ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β, ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β, ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2272/ ΓαΤυ 15ζ, , ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι

μικρότερη του σώματος : ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α

ίση με του σώματος: ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι Αδιάγνωστα ή άγνωστα: ΜΔ 2310/15ΙΓ

Οι λαβές είναι πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές, και υψώνονται ελαφρά λοξά και πολύ ψηλότερα από τον ορίζοντα του χείλους. Οι προσφύσεις διαπλατώνονται τριγωνικά και πλάθονται ενιαία με το σώμα όπου ενσωματώνονται: η κάτω στην οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος και η επάνω στην περιφέρεια του χείλους. Σπάνια καμπυλώνονται ομαλά στην κορύφωση, όπως στα ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι, που είναι τα μόνα με πιο καμπύλα περιγράμματα γενικότερα. Με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία αναδιπλώνονται σε πέντε παραδείγματα (ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β, ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2272/ ΓαΤυ 15ζ, ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι). Με οξεία γωνία σε ένα μόνο παράδειγμα (2296/ ΓαΤυ 15ε). Διαφορετική στο ίδιο αγγείο είναι σε πέντε παραδείγματα (ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β, ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2310/ ΓαΤυ 15ιγ). Η βάση τους είναι αδιαμόρφωτη, κυκλική ή ελλειπτική. Μπορεί να είναι επίπεδη, κυρτή ή κοίλη.

Κατασκευασμένα από πηλό συνήθως κιτρινέουθρο (σπανιότερα ανοιχτόχρωμο ερυθρό ή

καστανό), είναι στίλβωμένα εσωτερικά και εξωτερικά, συνήθως με κάθετα ίχνη στίλβωσης στις λαβές, οριζόντια στο χείλος και οριζόντια και λοξά στο υπόλοιπο σώμα.

Βάση κυκλική, κυρτή: ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15ι
ελλειπτική, ελαφρά κυρτή: ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι.
κυκλική, επίπεδη: ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α, ΜΔ 2389/ ΓαΤυ 12στ, ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2310/ ΓαΤυ 15ιγ.
Κυκλική, κοίλη, με χαμηλή ένταση στον πυθμένα: ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β, ΜΔ 2272/ ΓαΤυ 15ζ
Πηλός Κιτρινέρουθρος: ΜΔ 2175/ΓαΤυ 2^α 5YR 6/6 reddish yellow - 5/8 yellowish red, ΜΔ 2274/ΓαΤυ 15β 5YR

[3]

[4]

6/6 reddish yellow : ΜΔ 2277/ΓαΤυ 15ι 7,5YR 6/6 reddish yellow, ΜΔ 2167/ΓαΤυ 6α 5YR 6/6, 5YR 6/8 reddish yellow, ΜΔ 2232/ΓαΤυ 2β 5YR 6/8 reddish yellow: ΜΔ 2187/ΓαΤυ 6ε 5YR 6/8 reddish yellow ΜΔ

[5]

2389 /ΓαΤυ 12στ 5YR 6/8 reddish yellow: ΜΔ 2279/ΓαΤυ 15ε 5YR 6/8 reddish yellow ΜΔ 2280/ΓαΤυ 15ι 5YR 6/8 reddish yellow ΜΔ 2296/ΓαΤυ 15ε γκριζωπός στο εσωτερικό λόγω καύσης (7,5YR 6/1, 7,5YR 5/1 gray) και κιτρινέρουθρος κατά τόπους στην επιφάνεια (5YR 6/8 reddish yellow)

[6]

Ανοιχτόχρωμος ερυθρός: ΜΔ 2460/ΓαΤυ 5α 2,5YR 6/8 light red ΜΔ 2310/ΓαΤυ 15ιγ 2,5YR 6/8 light red

[7]

Ανοιχτός Καστανός ΜΔ 2272/ΓαΤυ 15ζ 7,5YR 6/4 light brown

Ο τύπος του θεσσαλικού κανθάρου είναι ευρύτατα διαδεδομένος στη πρωτογεωμετρική

[8]

Θεσσαλία με καταγωγή από την Εποχή του Χαλκού και μινύεια επίδραση. Κατά τον Βερδελή

«η μεγαλύτερα εξάπλωσις του σχήματος σημειούται εν Θεσσαλία και κυρίως εις το βόρειον τμήμα αυτής μετά το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού, οπότε εξακολουθεί να παραμένει χειροποίητον, αβαφές ή με γραπτήν αμαυρόχρωμον διακόσμησιν. Μετά την διαμόρφωσιν του πρωτογεωμετρικού ρυθμού ο τύπος μετεφέρθη άνευ ουσιώδους μεταβολής εις την τροχήλατον κεραμεικήν, υπό την τελευταίαν δε ταύτην μορφήν απαντά εις τας περισσοτέρας θέσεις της Θεσσαλίας.... Η παρουσία του κατά τους πρωτογεωμετρικούς χρόνους εις τον μυχόν του Παγασητικού, ένθα ως φαίνεται έλαβε χώραν η μεταφορά του εκ της χειροποιήτου εις την τροχήλατον κεραμικήν, υποδηλοί το

[9]

κέντρον εξ ου εγένετο η διάδοσίς του προς Νότον»

Κατά τη Μεταλληνού, οι πρωτογεωμετρικοί κάνθαροι της Θεσσαλίας τοποθετούνται με

[10]

ασφάλεια στην πρώιμη ΠΓ , υπόθεση που δεν επιβεβαιώνεται στη σειρά του ΜΟ.

«Το σχήμα είναι ευρύτατα διαδεδομένο στην ΠΓ κεραμική της Θεσσαλίας. Πράγματι ο τύπος του κανθαροειδούς σκύφου ενρίζεται κατά την ΜΕ περίοδο στην

[11]

Αργισσα και τα Πευκάκια, και συνήθως αποδίδεται με την μινύεια τεχνική. Η παραγωγή του συνεχίζεται και στην ΥΕΧ. Σε όλα παρατηρείται συμπίεση της διαμέτρου

κατά τον άξονα των λαβών....

Ο τύπος συναντάται κατ'εξοχήν στην χειροποίητη κεραμική και όταν είναι γραπτός φέρει αμαυρόχρωμη διακόσμηση. Οι με καλυκόσχημο σώμα δεν συναντώνται στην ΥΠΓ της Θεοτόκου και της Αλου.

Οι χειροποίητοι καλυκόσχημοι κάνθαροι τοποθετούνται με μεγάλη ασφάλεια στην πρώιμη ΠΓ και είναι τύποι που επιχωριάζουν στον θεσσαλικό και μακεδονικό χώρο με παράδοση από την ΠΕΧ. Συναντώνται στην πρώιμη κεραμική της δυτικής Μακεδονίας ενώ οι αντίστοιχοι γραπτοί της Βεργίνας διαφέρουν. Για τη Μαρμάριανη έχει προταθεί από τον Βερδελή μια χρονολόγηση ανάμεσα στην ύστερη μυκηναϊκή και την αρχόμενη πρωτογεωμετρική (2^ο τέταρτο του 10^{ου} αι. διάστημα που εν γένει καλύπτεται από την χειροποίητη κεραμική. Πριν από την αρχή της ΠΓ τα τοποθετεί ο Schachermeyr ως

[12]

μάρτυρες της εξάπλωσης του κύκλου Μπουμπούσι.

Αρβανίτου-Μεταλληνού, οπ. Τόμοι Β 181, Α 54

[13]

Ανάμεσα στα 18 παραδείγματα κανθάρων της Βεργίνας μόνο ένα (Ξ3), ίσως ένα δεύτερο αποσπασματικό (Φ15), και ένα τρίτο (Κ3, αλλά με κυλινδρικές χοντρές λαβές) είναι θεσσαλικού τύπου, από τύμβους των οποίων οι πρώτες ταφές ανάγονται στα τέλη του 10^{ου} αρχές 9^{ου} αι. Συγγενής είναι η ομάδα των κανθάρων με ημισφαιρικό σώμα και υπόκοιλο χείλος που δεν διακρίνεται σαφώς από το σώμα, τύπος σχετικά συγγενικός με παράδειγμα από το παλιότερο νεκροταφείο ΠΕΣ στις Τρεις Ελιές της Πέτρας, όσο τουλάχιστον αφορά τη σχέση σώματος/χείλους. Με αφορμή τα παραδείγματα της Βεργίνας, ο Ανδρόνικος αναφέρει ότι στα αγγεία της 2ης χιλιετίας η κοιλιά του αγγείου είναι συνήθως βαθύτερη και το ύψος μεγαλύτερο της διαμέτρου των χειλέων, παρατήρηση που με αρκετή επιφύλαξη θα μπορούσε να θεωρηθεί ως υποθετικό κριτήριο για την εξέλιξη του τύπου. Η υπόθεση ενισχύεται από τα ευρήματα του ΜΟ στις Τρεις Ελιές (αρχές ΠΕΣ του ΜΟ) και τις Σπάθες (μυκηναϊκή εποχή). Επισημαίνουμε πάντως το γεγονός ότι οι παλιότεροι της μηκηναϊκής εποχής κάνθαροι του ΜΟ (Βάλτος, Πηγή Αθηνάς, Μέση και αρχές Υστερης ΕΧ) έχουν συνήθως ρηχά σώματα, αρκετά διακριτό χείλος και ταινιωτές λαβές που μπορεί να είναι ιδιαίτερος πολύ υψηλές, σχήμα που αν εξαιρεθεί το χαμηλότερο χείλος, είναι αρκετά κοντά στα σχήματα ΠΕΣ του ΜΟ.

Για την καταγωγή πάντως του σχήματος δεν είναι ανάγκη να ανατρέξει κανείς αποκλειστικά στη Θεσσαλία αφού ο τύπος εμφανίζεται στη Μακεδονία από την ΠΕΧ και

[\[14\]](#)

συνεχίζεται στις επόμενες περιόδους. Η σχέση της χειροποίητης κεραμικής παράδοσης των δύο περιοχών είχε τονιστεί ιδιαίτερα από τον Heurtley στη δημοσίευση της Μαρμαριάνης, όπου υπήρξαν ανάλογα παραδείγματα κανθάρων:

«Οι ομάδες 4 (κύπελλα με κάθετη λαβή και παρόμοιο σώμα με τους κανθάρους), 5 (ακόσμητοι θεσσαλικοί κάνθαροι) και 6 (γραπτοί θεσσαλικοί κάνθαροι) μπορούν να εξεταστούν μαζί, αφού το κύπελλο έχει ίδιο σώμα χωρίς τις υπερυψωμένες λαβές. Οι τελευταίες

[\[15\]](#)

εμφανίζονται στην ΠΕΧ στη Μακεδονία αλλά αποκτούν τη μεγαλύτερη διάδοση στην ΥΕΧ

[\[16\]](#)

στη Θεσσαλία με Μινύεια επίδραση. Αποσπασματικά ίδια «bowls» βρέθηκαν πρόσφατα στην κοιλάδα του Αλιάκμονα (Παλαιογράτσιανο, 1939) μαζί με οπισθότμητες πρόχους με συννεστραμμένες λαβές, υποδεικνύοντας δάνεια από τις δύο πλευρές του Ολύμπου στις αρχές της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου.

Ετσι, τα χειροποίητα αγγεία, ακόσμητα, γραπτά και εγχάρακτα αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο (σύγχρονο με τα τροχήλατα αγγεία) στο οποίο τρία στοιχεία πρέπει να τονιστούν:

1. Μία διαρκή παράδοση που ανάγεται στην Πρώιμη Θεσσαλο-Μακεδονική Εποχή Χαλκού.
2. Μία τοπική χαλαρή σύνδεση με την αμυρόχρωμη κεραμική της Υστερης Εποχής Χαλκού της Κεντρικής Μακεδονίας και της Χαλκιδικής, και μία στενή σχέση με παρόμοια τεχνοτροπία στην Δυτική Μακεδονία, που συνεχίζει και στην Πρώιμη Εποχή Σιδήρου.
3. Νέα στοιχεία της Πρώιμης Εποχής Σιδήρου από την Κεντρική

[\[17\]](#)

Μακεδονία.....”

II. Κατάλογος

1.ΜΔ 2175

Προέλευση

Νεκροταφείο τύμβων στη θέση Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 2, τάφος Α. Αριστερά από τα

πόδια του νεκρού, δίπλα στα πέλματα και όρθιο επάνω στην πρόχου ΜΔ 2176.

Διατήρηση

Ολόκληρος, ραγισμένος, αποκρουσμένος.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/6 reddish yellow - 5/8 yellowish red) με εγκλείσματα.

Διαστάσεις

Υψ. : 0,11μ έως το χείλος και 0,13μ. με τις λαβές, Διάμ. χείλους : 0,156μ., Διάμ. βάσης : 0,081μ., Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,162μ., Άνοιγμα. λαβών : 0,217μ.

Περιγραφή

Σώμα ρηχό ημισφαιρικό, ελαφρά πιεσμένο στον άξονα των λαβών. Εντονο S εσωτερικά και οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά στη μετάβαση προς το ψηλό χείλος, που είναι σχεδόν ισούψες με το σώμα. Υπόκοιλο, εξωστρεφές και μικρότερης διαμέτρου από το σώμα (το μοναδικό παράδειγμα). Πλατιές κάθετες λαβές, λεπτές ταινιωτές, και με λοξή φορά προς τα επάνω, έντονα υπερυψωμένες του χείλους. Η κάτω πρόσφυση πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος ενώ η επάνω με την άνω απόληξη του χείλους. Η μία λαβή αναδιπλώνεται με οξεία σχεδόν γωνία ενώ η δεύτερη με έντονη αποστρογγυλεμένη γωνία. Αδιαμόρφωτη η βάση, με σχεδόν επίπεδη την επιφάνεια έδρασης. Η επιφάνεια στιλβωμένη με σκληρό εργαλείο πριν από το ψήσιμο.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Αρκετά συγγενής ο ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α (3). Η λεκανίδα με ψηλό πόδι ΜΔ 2174, φαίνεται να χρονολογεί τον τάφο στην ΥΠΓ.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι).
 - Τόμος Α, σ. 56-59. Τόμος Γ, πιν. 19/5-ΑΕ 172, πιν. 20/6-171. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Β, ΜΠΓ-ΥΠΓ).
 - Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
 - Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

2.ΜΔ 2232

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 2, τάφος Β, Ν1. Αριστερά από το κρανίο του νεκρού 1, πάνω στον αριστερό ώμο. Ένα από τα δύο παραδείγματα που βρέθηκαν στην περιοχή του κρανίου (και ο ΜΔ 2277/ΓαΤυ 15ι). Είναι πιθανόν να ανήκει στον νεκρό 1, αλλά η αποσπασματική του κατάσταση ίσως, αλλά όχι απαραίτητα, υποδεικνύει και το νεκρό 2.

Διατήρηση

Λείπει περίπου το μισό του σώματος με τη μία λαβή και το αντίστοιχο τμήμα της βάσης. Απολεπισμένο, με ρωγμές.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/8 reddish yellow) με μίκα και εγκλείσματα μικρότερα και μεγαλύτερα. Καλά ψημένο με σκουρόχρωμο μπισκότο.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,091μ. έως το χείλος και 0,14μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,087μ., Διάμ. μεγ. σώματος : 0,183μ., Διάμ. χείλους μεγ. : 0,19μ., Ύψ. χείλους : 0,04μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0032μ., Ύψ. λαβής : 0,084μ., Πλάτ. λαβής : 0,025μ., Πάχ. λαβής : 0,007μ

Περιγραφή

Σώμα πολύ ρηχό ημισφαιρικό και πολύ έντονα πιεσμένο στον άξονα των λαβών. Με οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά και εσωτερική μετάβαση S προς το υψηλό και υπόκοιλο χείλος, ύψους μικρότερου του σώματος. Αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη, με διάμετρο που υπερβαίνει του σώματος. Πλατιά και λεπτή, κάθετη ταινιωτή λαβή που υψώνεται ελαφρώς λοξά, πολύ ψηλότερα από το χείλος. Οι προσφύσεις ενσωματώνονται και πλάθονται ενιαία με το σώμα, η κάτω στην οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος και η επάνω στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση, αναδιπλώνεται με έντονη αλλά αποστρογγυλευμένη γωνία. Βάση αδιαμόρφωτη κυκλική και ελαφρά κοίλη που δημιουργεί χαμηλή ένταση στο εσωτερικό του πυθμένα. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Βάση κυκλική, αδιαμόρφωτη και κοίλη, με χαμηλή ένταση στον πυθμένα όπως ο ΜΔ 2272/ΓαΤυ 15ζ. Με ιδιαίτερα υψηλή λαβή, όπως ο ΜΔ 2279/ΓαΤυ 15ε. Ο σκύφος συνεύρημα ΜΔ 2172 χρονολογεί το αγγείο στην ΥποΠΓ Εποχή.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς

Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμεικής,

- ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι).
- ο Τόμος Α, σ. 56-59. Τόμος Γ, πιν. 19/5-ΑΕ 172, πιν. 20/6-171. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Β, ΜΠΓ-ΥΠΓ).
- ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- ο Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

3.ΜΔ 2460

Προέλευση :

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 5, τάφος Α. Οστρακα από τη βόρεια εξωτερική πλευρά του τάφου.

Διατήρηση

Λείπουν θραύσματα από τη βάση, το σώμα και λίγα από το χείλος. Συγκολλημένο από πολλά όστρακα, σώζει και αρκετά που δεν συγκολλούνται. Με εκτεταμένες απολεπίσεις και αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

[18]

Πηλός ανοιχτόχρωμος ερυθρός (2,5YR 6/8 light red) , παρόμοιος με του αποσπασματικού ΜΔ 2310/ΓαΤυ 15ιγ (1). Με μίκα και λίγα εγκλείσματα. Καλά ψημένο, χωρίς σκουρόχρωμο μπισκότο.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,093μ. έως το χείλος και 0,132μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,08μ., Διάμ. μεγ. σώματος : 0,171μ., Διάμ. χείλους : 0,187-0,142μ., Ύψ. χείλους : 0,04μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0053μ., Ύψ. λαβής : 0,084μ., Πλάτ. λαβής : 0,025μ., Πάχ. λαβής : 0,0062μ.

Περιγραφή

Σώμα ρηχό ημισφαιρικό, τόσο έντονα πιεσμένο στον άξονα των λαβών ώστε στο μέσον της μίας πλευράς το τοίχωμα σχηματίζει υποτυπώδη προχολή, όπως ο ΜΔ 2296 (αλλά λιγότερο έντονη). Με σχεδόν οξυκόρυφη εξωτερική γωνία και εσωτερική μετάβαση S προς το ψηλό χείλος. Με ύψος μικρότερο του σώματος, κοίλου περιγράμματος, εισέχει με άτονη σχετικά καμπύλη στη μετάβαση προς το σώμα. Αδιαμόρφωτη και ελαφρά εξωστρέφουσα απόληξη, με διάμετρο που υπερβαίνει του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές.

Υψώνονται λοξά, αρκετά πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση προς το χείλος, ενώ η άνω, στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορυφή αναδιπλώνονται με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία. Βάση κυκλική αδιαμόρφωτη και ελαφρά κυρτή. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το υπόλοιπο σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Αρκετά ιδιόμορφος κάθαρος, με λιγότερο έντονη την καμπύλη του χείλους, όπως ο ΜΔ 2187/ΓαΤυ 6^ε και ο ΜΔ 2296/ΓαΤυ 15^ε. Με υποτυπώδη προχοή όπως ο ΜΔ 2296/ΓαΤυ 15^ε.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
 - ο Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ξ3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

4.ΜΔ 2167

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 6, τάφος Α, Ν3. Γεωμένο στο πλάι, στη βόρεια πλευρά του τάφου, δίπλα στα οστά Ν3 και στην πρόχου ΜΔ 2171.

Διατήρηση

Ακέραιο με περιορισμένες απολεπίσεις και αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

[19]

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/6, 5YR 6/8 reddish yellow) . Με μίκα και εγκλείσματα, καλά ψημένο. Τοπικά καμένο κατά το ψήσιμο.

Διαστάσεις

Υψ. : 0,084μ. έως το χείλος και 0,135μ. με τις λαβές, Διάμ. μεγ. σώματος : 0,158μ., Διάμ. βάσης : 0,075-0,065μ., Διάμ. χείλους : 0,166-0,13μ., Υψ. χείλους : 0,042μ., Πάχ. τοιχώματος στο

χείλος : 0,0043μ., Ύψ. λαβής : 0,08μ., Πλάτ. λαβής : 0,028μ., Πάχ. λαβής : 0,0057μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στίλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου, σε άριστη κατάσταση διατήρησης. Σώμα ρηχό ημισφαιρικό, πιεσμένο έντονα στον άξονα των λαβών. Με οξυκόρυφη εξωτερική γωνία του ώμου και ενιαίο εσωτερικό περίγραμμα αρκετά ρηχού S στη μετάβαση προς το ψηλό και υπόκοιλο χείλος, που είναι ισοϋψές με το σώμα,. Καταλήγει σε αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη, με διάμετρο που υπερβαίνει ελάχιστα τη μέγιστη του σώματος. Βάση αδιαμόρφωτη, ελαφρά κυρτή και ασταθής.

Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές που υψώνονται ελαφρώς λοξά πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, το ίδιο και η άνω με την περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση αναδιπλώνονται με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία.

Στίλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Συγγενέστερος μάλλον ο ΜΔ 2175/ΓαΤυ 2^α που είναι δυνατόν να χρονολογηθεί από τη λεκανίδα ΜΔ 2174.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνη (ΠΠΓ).
 - Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

5.ΜΔ 2187

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 6, τάφος Ε, Ν1. Δεξιά από τα πόδια του νεκρού, δίπλα στα πέλματα και πάνω από την ΜΔ 2188.

Διατήρηση

Σχεδόν ολόκληρο, λείπουν θραύσματα από τη βάση και το χείλος. Συγκολλημένο από δύο μεγάλα θραύσματα, με απολεπίσεις, αποκρούσεις και ρωγμές.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/8 reddish yellow). Με μίκα και εγκλείσματα, καλά ψημένο, χωρίς σκουρόχρωμο μπισκότο.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,0975μ. έως το χείλος και 0,145μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,10-0,09μ., Διάμ. μεγ. σώματος : 0,175μ., Διάμ. χείλους : 0,188-0,14μ., Ύψ. χείλους : 0,046μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0043μ., Ύψ. λαβής : 0,089μ., Πλάτ. λαβής : 0,03μ., Πάχ. λαβής : 0,0088μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στιλβωμένος κάνθαρος «θεσσαλικού» τύπου, με σώμα ρηχό ημισφαιρικό, πιεσμένο έντονα στον άξονα των λαβών. Οξυκόρυφη εξωτερική γωνία στον ώμο και εσωτερικό περίγραμμα S στη μετάβαση προς το ψηλό εξέχον χείλος που είναι σχεδόν ισούψες με το σώμα. Ελαφρά υπόκοιλο, καταλήγει σε αδιαμόρφωτη και ελαφρά εξωστρέφουσα απόληξη, με διάμετρο που υπερβαίνει τη μέγιστη του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές υπερυψωμένες έντονα και λοξά πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση διαπλατύνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω με την περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση αναδιπλώνονται με οξεία σχεδόν γωνία η μία και έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία η άλλη. Βάση αδιαμόρφωτη και ελαφρά κυρτή. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά, με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή, οριζόντια στο χείλος και το σώμα και λοξά στο εσωτερικό του σώματος.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Συγγενέστερη μάλλον η ΜΔ 2277/ΓαΤυ 15ι (2). Με λιγότερο έντονη την καμπύλη του χείλους, όπως οι ΜΔ 2460/ΓαΤυ 5α^ε και ΜΔ 2296/ΓαΤυ 15ε.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
 - ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
 - ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

6.ΜΔ 2389

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 12, τάφος ΣΤ, δεξιά της λεκάνης του νεκρού.

Διατήρηση

Αποσπασματικό, λείπει η βάση και μέρος του σώματος και του χείλους. Συγκολλημένο από αρκετά θραύσματα, με αποκρούσεις και απολεπίσεις.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/8 reddish yellow). Με μίκα και εγκλείσματα. Τεφρό μπισκότο.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,11μ. έως το χείλος και 0,15μ. με τις λαβές, Διάμ. μεγ. σώματος : 0,185μ., Διάμ. βάσης υπολογιζόμενη : 0,08μ., Διάμ. χείλους : 0,185-0,014μ., Ύψ. χείλους : 0,046μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος: 0,0043μ., Ύψ. λαβής : 0,08μ., Πλάτ. λαβής : 0,034μ., Πάχ. λαβής : 0,0052μ.

Περιγραφή

Πρόκειται για τον μεγαλύτερο χειροποίητο κανθάρου της σειράς του ΜΟ, και ένα από τα δύο βαθύτερα (και ο ΜΔ 2280). Σώμα ρηχό ημισφαιρικό, έντονα πιεσμένο στον άξονα των λαβών. Εντονο S εσωτερικά και οξυκόρυφη εξωτερική γωνία στη μετάβαση προς το ψηλό χείλος. Μικρότερο από το ύψος του σώματος και κοίλου περιγράμματος, καταλήγει σε αδιαμόρφωτη, εξωστρέφουσα απόληξη με διάμετρο ίση με τη μέγιστη του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Διαπλατώνονται και με τριγωνικό περίγραμμα προσφύονται στην περιφέρεια του χείλους. Ύψώνονται λοξά πάνω από το χείλος, με περίγραμμα ιδιαίτερα καμπύλο σε σχέση με άλλα παραδείγματα. Η κάτω πρόσφυση πλαταίνει και πλάθεται ενιαία με την μετάβαση του σώματος προς το χείλος. Βάση πιθανότατα αδιαμόρφωτη κυκλική. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Ενας από τους δύο βαθύτερους κανθάρους όπως ο ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15i, ΜΔ 2280/ ΓαΤυ 15i. Λαβή με ελαφρά πιο καμπύλο περίγραμμα όπως ο 2280/ ΓαΤυ 15i.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)

- ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 44/3-ΑΕ 341. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- ο Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

7.ΜΔ 2274

Προέλευση :

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος Β, Ν1?. Στη ΒΔ γωνία του τάφου, γερμένο προς τα άκρα πόδια. Αγνωστο σε ποιον από τους δύο νεκρούς ανήκει.

Διατήρηση

Ολόκληρο, με αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/6 reddish yellow). Με μίκα και εγκλείσματα, και οξειδωμένο τοπικά στο ψήσιμο.

Διαστάσεις

Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,119μ., Ύψ. λαβής : 0,061μ., Πλάτ. λαβής : 0,025μ., Πάχ. λαβής : 0,0053μ., Ύψ. : 0,07μ. έως το χείλος και 0,095μ. με τις λαβές, Διάμ. χείλους : 0,125-0,10μ., Ύψ. χείλους : 0,036μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0039μ., Διάμ. βάσης : 0,066μ.,

Περιγραφή

Μικρός χειροποίητος στιλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου, ο μικρότερος της σειράς του ΜΟ και ένα από τα καλύτερα παραδείγματα. Σώμα πολύ ρηχό ημισφαιρικό, πιεσμένο στον άξονα των λαβών. Με οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά και ομαλή εσωτερικά μετάβαση Σ προς το χείλος, ελάχιστα ψηλότερο από το σώμα. Κοίλου περιγράμματος, εισέχει με έντονη καμπύλη στην γωνία μετάβασης από το σώμα. Καταλήγει σε αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη, με διάμετρο που υπερβαίνει τη μέγιστη του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Υψώνονται λοξά, αρκετά πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω, με τριγωνικό περίγραμμα, ενσωματώνεται στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση αναδιπλώνονται, η μία με οξεία σχεδόν γωνία και

η δεύτερη με έντονη αποστρογγυλεμένη γωνία. Χαμηλά στο χείλος, κοντά στη μία λαβή, ακανόνιστη ορθογώνια οπή, από την αρχαιότητα. Βάση αδιαμόρφωτη κυκλική και ελαφρά κυρτή.

Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και στο εσωτερικό του σώματος και οριζόντια στο χείλος και το υπόλοιπο σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Συγγενέστερος ο ΜΔ 2272/ [ΓαΤυ 15ζ](#).

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

8.ΜΔ 2279

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος Ε, Ν1. Δεξιά από τα πόδια του νεκρού, δίπλα στις κνήμες. Μουσείο Δίου.

Διατήρηση

Ολόκληρο, με εκτεταμένες απολεπίσεις κυρίως στο εσωτερικό και αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/8 reddish yellow [\[20\]](#)). Με μίκα και εγκλείσματα,

Διαστάσεις

Υψ. : 0,080μ. έως το χείλος και 0,134μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,06μ., Διάμ. μέγιστη

σώματος : 0,154μ., Διάμ. χείλους : 0,164-0,11μ., Ύψ. χείλους : 0,033μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0043μ., Ύψ. λαβής : 0,076μ., Πλάτ. λαβής : 0,021μ., Πάχ. λαβής : 0,0065μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στιλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου, πιεσμένος ιδιαίτερα έντονα στον άξονα των λαβών. Σώμα σχεδόν κυρτό κωνικό, που συνεχίζει με οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά και ομαλή μετάβαση *S* εσωτερικά σε ψηλό χείλος, χαμηλότερο του σώματος. Κοίλου περιγράμματος, εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης προς το σώμα και η αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη υπερβαίνει τη μέγιστη διάμετρο του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές που υψώνονται πολύ και σχεδόν κάθετα, πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση διαπλατύνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, η άνω, με παρόμοιο τρόπο, στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορυφή, αναδιπλώνονται με περισσότερη οξεία γωνία η μια, με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη η δεύτερη. Βάση αδιαμόρφωτη κυκλική. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή, οριζόντια στο χείλος και οριζόντια και λοξά το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Αρκετά ιδιόμορφος ως προς τις αναλογίες του. Ο παλιότερος ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε έχει υψηλότερο χείλος σε σχέση με το σώμα και ομαλότερη μετάβαση από τον νεώτερο ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, καλύτερα διαμορφωμένη την επίπεδη κάτω επιφάνεια της αδιαμόρφωτης και στα δύο βάσης, λοξότερα τοποθετημένες τις λαβές, σφαιρικότερο το σώμα.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμεικής,
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
 - Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
 - Για τις σχεδόν κάθετες λαβές βλ. Τόμος Α, σ. 75-77. Τόμος Γ, πιν. 41/3-ΑΕ 2552. Ομόλιο (ταφή 5, ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι). Τόμος Α, σ. 79-84. Τόμος Γ, πιν. 48/9-ΑΕ 9485 και 8-ΑΕ 3486. Πιν. 49/10-ΑΕ 3484. Ελασσόνα (ΠΠΓ). Τόμος Α, σ. 92-93, αμαυρόχρωμο. Χασάν Τατάρ. Τόμος Α, σ. 109-110. Τόμος Γ, πιν. 17/Τ15-1/ΑΕ Π121. Κραννών, τάφος 15. (ΥΠΓ)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

9.ΜΔ 2296

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος Ε, Ν2, κάτω από την αριστερή κνήμη του Ν1. Μουσείο Δίου.

Διατήρηση

Συγκολλημένο από πολλά μικρά και μεγάλα θραύσματα, με εκτεταμένες απολεπίσεις και αποκρούσεις. Λείπουν θραύσματα από τη βάση, το σώμα και το χείλος.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός τεφρός (7,5YR 6/1, 7,5YR 5/1 gray) αλλά και κιτρινέρυθρος κατά τόπους στην επιφάνεια (5YR 6/8 reddish yellow). Ο μόνος. Με μίκα και εγκλείσματα.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,092μ. έως το χείλος και 0,13μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,091-0,08μ., Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,17μ., Διάμ. χείλους : 0,18-0,13μ., Ύψ. χείλους : 0,047μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0057μ., Ύψ. λαβής : 0,089μ., Πλάτ. λαβής : 0,031μ., Πάχ. λαβής : 0,0065μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στιλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου με σώμα ρηχό ημισφαιρικό, πιεσμένο ιδιαίτερα έντονα στον άξονα των λαβών. Με οξυκόρυφη εξωτερική γωνία και ομαλή S μετάβαση στο εσωτερικό, προς ψηλό χείλος που είναι σχεδόν ισοϋψές με το σώμα. Κοίλου περιγράμματος, εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης προς το σώμα και καταλήγει σε αδιαμόρφωτη και ελαφρά εξωστρέφουσα απόληξη που υπερβαίνει τη μέγιστη διάμετρο του σώματος. Στο μέσον της μίας πλευράς, τα τοιχώματα του χείλους πιέζονται ελαφρά, δημιουργώντας υποτυπώδη προχοή. Βάση αδιαμόρφωτη και ελαφρά κυρτή.

Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές που υψώνονται λοξά πάνω από το χείλος. Η

κάτω πρόσφυση διαπλατύνεται τριγωνικά και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω, με τον ίδιο τρόπο, στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση αναδιπλώνονται με οξεία σχεδόν γωνία. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή, οριζόντια στο χείλος και οριζόντια και λοξά το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Είναι παλιότερος από τον ΜΔ 2279/ΓαΤυ 15ε, που ανήκει στα συνευρήματα του νεώτερου νεκρού. Ο παλιότερος ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε έχει υψηλότερο χείλος σε σχέση με το σώμα και ομαλότερη μετάβαση από τον νεώτερο ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, καλύτερα διαμορφωμένη την επίπεδη κάτω επιφάνεια της αδιαμόρφωτης και στα δύο βάσης, λοξότερα τοποθετημένες τις λαβές, σφαιρικότερο το σώμα.

Αρκετά συγγενής με τους ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι, ΜΔ 2187 / ΓαΤυ 6ε. Ιδιαίτερα πιεσμένος με ύποτυπώδη προχοή όπως ο ΜΔ 2460/ΓαΤυ 5^α. Εξωστρέφουσα απόληξη του χείλους λιγότερο έντονη και ομαλότερη μετάβαση από το σώμα όπως στους ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5^α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμεικής,
 - Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

10.ΜΔ 2272

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος Ζ. Ορθιο, αριστερά από τα πόδια του νεκρού, δίπλα στις κνήμες.

Διατήρηση

Ακέραιο, με περιορισμένες απολεπίσεις και αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

[21]

Πηλός ανοικτός καστανός (7,5YR 6/4 light brown) , με μίκα και εγκλείσματα.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,093μ. έως το χείλος και 0,135μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,075μ., Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,168μ., Διάμ. χείλους : 0,18-0,145μ., Ύψ. χείλους : 0,047μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0043μ., Ύψ. λαβής : 0,085μ., Πλάτ. λαβής : 0,027μ., Πάχ. λαβής : 0,0069μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στιλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου με σώμα ρηχό ημισφαιρικό, πιεσμένο έντονα στον άξονα των λαβών. Με οξυκόρυφη γωνία εξωτερικά και ομαλή μετάβαση S εσωτερικά προς το ψηλό εξέχον χείλος, σχεδόν ισοϋψές με το σώμα. Το χείλος κοίλου περιγράμματος, εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης προς το σώμα και με αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη υπερβαίνει τη μέγιστη διάμετρο του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Υψώνονται λοξά, αρκετά πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω, με παρόμοιο τρόπο, στο χείλος. Στην κορύφωση αναδιπλώνονται με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία. Βάση κυκλική αδιαμόρφωτη και ελαφρά κοίλη, με χαμηλή ένταση στο εσωτερικό του πυθμένα. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή, οριζόντια στο χείλος και οριζόντια και λοξά στο υπόλοιπο σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Συγγενέστεροι οι ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β (1), ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6^α. Βάση κυκλική αδιαμόρφωτη και κοίλη, με χαμηλή ένταση στον πυθμένα όπως ο ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β (1). Ύψος χείλους ίσο με του σώματος όπως οι ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β (1), ΜΔ 2175/ ΓαΤυ 2α, ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε. Με μεγ. διάμετρο του χείλους που υπερβαίνει τη μεγ. του σώματος όπως οι ΜΔ 2274/ ΓαΤυ 15β (1), ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α, ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β (1), ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2187/ ΓαΤυ 6ε, ΜΔ 2279/ ΓαΤυ 15ε, ΜΔ 2296/ ΓαΤυ 15ε. Με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία των λαβών όπως οι ΜΔ 2277/ ΓαΤυ 15ι, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α ΜΔ 2232/ ΓαΤυ 2β (1)?, ΜΔ 2460/ ΓαΤυ 5α, ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - ο Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
 - ο Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

11.ΜΔ 2277

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος I, N1. Ορθιο, αριστερά από το κρανίο του νεκρού.

Διατήρηση

Ακέραιο, με εκτεταμένες απολεπίσεις, κυρίως στο εσωτερικό και αποκρούσεις.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (7,5YR 6/6 reddish yellow), με μίκα και εγκλείσματα.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,089μ. έως το χείλος και 0,125μ. με τις λαβές, Διάμ. χείλους : 0,173-0,13μ., Ύψ. χείλους : 0,043μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,004μ., Διάμ. βάσης : 0,081μ., Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,155μ., Ύψ. λαβής: 0,08μ., Πλάτ. λαβής : 0,028μ., Πάχ. λαβής : 0,006μ.

Περιγραφή

Χειροποίητος στιλβωμένος κάρθαρος «θεσσαλικού» τύπου, ένα από τα ωραία παραδείγματα. Σώμα ρηχό ημισφαιρικό, έντονα πιεσμένο στον άξονα των λαβών. Οξυκόρυφη εξωτερικά, ομαλή εσωτερικά μετάβαση S προς το ψηλό χείλος, που είναι σχεδόν ισοϋψές με το σώμα και κοίλου περιγράμματος. Εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης και καταλήγει σε αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη, που υπερβαίνει τη μέγιστη διάμετρο του σώματος. Πλατιές και λεπτές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Ύψώνονται αρκετά και ελαφρώς λοξά, πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση, αναδιπλώνονται με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία. Βάση αδιαμόρφωτη, ελαφρά κυρτή και ελλειπτική. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Συγγενέστεροι οι ΜΔ 2272/ ΓαΤυ 15ζ, ΜΔ 2187 / ΓαΤυ 6ε (1), ΜΔ 2167/ ΓαΤυ 6α (1), .

Ο κάρθαρος ΜΔ 2280, παλιότερος από το συνεύρημα ΜΔ 2277 του νεώτερου νεκρού, έχει

τονισμένο τον κατακόρυφο άξονα, βαθύτερο σώμα, χαμηλότερες και πιο λοξές λαβές, με ευρύ καμπύλο περίγραμμα στην κορυφή, ίση (και λίγο μικρότερη) διάμετρο χείλους σε σχέση με το σώμα, είναι λιγότερο πιεσμένο στον άξονα των λαβών.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνι (ΠΠΓ).
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

12.ΜΔ 2280

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος Ι, Ν2. Δεξιά από τα πόδια του νεκρού. Μέσα στο αγγείο δύο σπόνδυλοι και άλλα οστά του Νεκρού 2.

Διατήρηση

Ακέραιο, με εκτεταμένες απολεπίσεις, αποκρούσεις και ιζήματα.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός κιτρινέρυθρος (5YR 6/8 reddish yellow). Με εγκλείσματα, δεν διακρίνεται μίκα.

Διαστάσεις

Ύψ. : 0,093μ. έως το χείλος και 0,122μ. με τις λαβές, Διάμ. βάσης : 0,0637μ., Διάμ. μέγιστη σώματος : 0,134μ., Διάμ. χείλους : 0,133-0,102μ., Ύψ. χείλους : 0,038μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος : 0,0053μ., Ύψ. λαβής : 0,067μ., Πλάτ. λαβής : 0,026μ., Πάχ. λαβής : 0,007μ.

Περιγραφή

Πρόκειται για ένα από τους δύο βαθύτερους χειροποίητους κανθάρους θεσσαλικού τύπου της σειράς του ΜΟ (και το ΜΔ 2389). Σώμα σχεδόν ημισφαιρικό, έντονα πιεσμένο στον άξονα των λαβών, με χοντρά τοιχώματα, ψηλό σε σχέση με τα υπόλοιπα παραδείγματα. Οξυκόρυφη εξωτερική γωνία και ομαλή εσωτερικά μετάβαση S προς το ψηλό χείλος, που έχει ύψος μικρότερο του σώματος. Κοίλου περιγράμματος, εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης από το σώμα και καταλήγει σε αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη, με

διάμετρο ίση με τη μέγιστη του σώματος. Πλατιές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Υψώνονται αρκετά και λοξά, με περίγραμμα περισσότερο καμπύλο σε σχέση με τα αντίστοιχα παραδείγματα, πάνω από τον οριζοντα του χείλους όπου πλάθεται ενιαία η τριγωνική πάνω πρόσφυση. Στην κορύφωση καμπυλώνονται ομαλά. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος. Βάση αδιαμόρφωτη κυκλική και ελαφρά κυρτή. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα. Ίχνη οξείδωσης, πιθανότατα κατά την όπτηση.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Ο κάρναρος ΜΔ 2280, παλιότερος από το συνεύρημα ΜΔ 2277 του νεώτερου νεκρού, έχει τονισμένο τον κατακόρυφο άξονα, βαθύτερο σώμα, χαμηλότερες και πιο λοξές λαβές, με ευρύ καμπύλο περίγραμμα στην κορυφή, ίση (και λίγο μικρότερη) διάμετρο χείλους σε σχέση με το σώμα, είναι λιγότερο πιεσμένο στον άξονα των λαβών.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμικής,
 - ο Τόμος Α, σ. 59-63. Τόμος Γ, πιν. 23/7-ΑΕ 2762 (Γεντίκι, θολωτός τάφος, ΥΠΓ-ΥποΠΓ Ι).
 - ο Τόμος Α, σ. 79-84. Τόμος Γ, πιν. 46/1-ΑΕ 3483, με αμαυρόχρωμη διακόσμηση (Ελασσόνα)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

13.ΜΔ 2310

Προέλευση

Καρίτσα Γαβριά, τύμβος 15, τάφος ΙΓ, Ν1, δεξιά στα πόδια του νεκρού, δίπλα στις κνήμες.

Διαστάσεις

Ύψ. μέγιστο σωζόμενο : 0,127μ., Ύψ. χείλους : 0,042μ., Διάμ. χείλους σωζόμενη : 0,11μ., Πάχ. τοιχώματος στο χείλος: 0,005, Πλάτ. μέγιστο σωζόμενο : 0,112μ., Ύψ. λαβής : 0,094μ., Πλάτ. λαβής : 0,03μ., Πάχ. λαβής : 0,074μ., Με εκτεταμένες αποκρούσεις και απολεπίσεις.

Πηλός και Χρώματα

Πηλός ανοιχτόχρωμος ερυθρός (2,5YR 6/8 light red), με μίκα και εγκλείσματα

Διατήρηση και Περιγραφή

Σαράντα έξι μικρά και μεγάλα όστρακα από το σώμα, το χείλος, τις λαβές και τη βάση χειροποίητου κανθάρου. Τέσσερα μεγάλα και συγκολλημένα θραύσματα, αποδίδουν μέρος του χείλους και τις λαβές.

Οξυκόρυφη γωνιώδης μετάβαση σε ψηλό χείλος, κοίλου περιγράμματος που εισέχει με έντονη καμπύλη στη γωνία μετάβασης προς το σώμα. Καταλήγει σε αδιαμόρφωτη εξωστρέφουσα απόληξη. Πλατιές, κάθετες ταινιωτές λαβές. Υψώνονται αρκετά και λοξά, πάνω από τον ορίζοντα του χείλους. Η κάτω πρόσφυση ενσωματώνεται και πλάθεται ενιαία με την οξυκόρυφη μετάβαση του σώματος προς το χείλος, ενώ η άνω, στην περιφέρεια του χείλους. Στην κορύφωση, αναδιπλώνονται με έντονη αλλά αποστρογγυλεμένη γωνία. Βάση αδιαμόρφωτη κυκλική και επίπεδη. Στιλβωμένο εσωτερικά και εξωτερικά με κάθετα ίχνη στίλβωσης στη λαβή και οριζόντια στο χείλος και το σώμα.

Εσωτερικές συγκρίσεις

Το συνεύρημα ΜΔ 2270 χρονολογεί τον κάνθαρο στην προχωρημένη Υποπρωτογεωμετρική.

Εξωτερικές συγκρίσεις

- Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμεικής,
 - Τόμος Α, σ. 50-56. Τόμος Γ, πιν. 9/2-ΑΕ 3007, πιν. 14/12-ΑΕ 3015, πιν. 15/14-ΑΕ 3020, πιν. 16/15-ΑΕ 3011 και 16/ΑΕ 3019. Αργυροπούλι Τυρνάβου (θολωτός τάφος Α, ΠΠΓ-ΥΠΓ/ΥποΠΓ Ι)
 - Τόμος Α, σ. 77-78. Τόμος Γ, πιν. 45/4-ΑΕ 344. Ρετζιούνη (ΠΠΓ).
 - Τόμος Α, σ. 88-89. Τόμος Γ, πιν. 55/3-ΑΕ 180 και 5/χωρίς ΑΕ (αρχαία Δολίχη)
- Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, πιν. 47, Ε3.
- Wace A.J.B., and M.S. Thompson, Prehistoric Thessaly, Cambridge 1912, p. 214. Χασάν Τατάρ, αμαυρόχρωμο.

[1]

Όπως όλα τα αγγεία της ανασκαφής, καταγράφηκαν-συντηρήθηκαν-σχεδιάστηκαν ύστερα από πολλά χρόνια, με τη βοήθεια του INSTAP το οποίο ευχαριστώ θερμά. Ευχαριστώ την Αθ. Μουράτη και τον Αρη Μπαχλά, για πολλαπλή βοήθεια.

[2]

Βλ. Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, Η Ηπειρωτική Θεσσαλία κατά τους Πρωτοϊστορικούς Χρόνους, Η Μαρτυρία της Κεραμεικής, Τόμος Β, Κείμενα, σ. 181-184. βλ. Βερδελής, Νικόλαος Μ., Ο Πρωτογεωμετρικός ρυθμός της Θεσσαλίας, Αθήνα, 195, σ. 79 :
 «Θεσσαλικόν καθαρώς σχήμα, καθιερώθη έπειτα ως κοινός τύπος αγγείου καθ'όλην την Ν. Ελλάδα από των αρχών της γεωμετρικής περιόδου. Η παρουσία του κατά τους πρωτογεωμετρικούς χρόνους εις τον μυχόν του Παγασητικού, ένθα ως φαίνεται έλαβε χώραν η μεταφορά του εκ της χειροποίητου

εις την τροχήλατον κεραμικήν, υποδηλοί το κέντρον εξ ου εγένετο η διάδοσις του προς Νότον.» Βλ και Irene S. Lemos, *The Protoegeometric Aegean*, Oxford Univ. Press, 2002, p. 93.

[3]

Η μέτρηση στην επιφάνεια του αγγείου

[4]

Η μέτρηση στην εξωτερική επιφάνεια του αγγείου.

[5]

Η μέτρηση από εξαιρετικά μικρό σημείο.

[6]

Η μέτρηση από πολύ μικρή επιφάνεια

[7]

Η μέτρηση από πολύ μικρή επιφάνεια

[8]

Heurtley W.A., T.C. Skeat, *The Tholos Tombs of Marmariani*, BSA XXXI (1930-31), p. 16-19, 44. Argissa IV, Beilage 8, 9-13. 11, 13-15. 13, 9-10 Pefkakia III, Beilage 16: 6, 7, 11, 16

[9]

Βερδελής, οπ. σ. 63, 79.

[10]

Γ. Αρβανίτου-Μεταλληνού, οπ. Τόμος Α, Κείμενα, σελ. 54.

[11]

Argissa IV, Beilage 8, 9-13. 11, 13-15. 13, 9-10 Pefkakia III, Beilage 16: 6, 7, 11, 16

[12]

Schachermeyr Fr., *Die Agaische Fruchzeit IV*, 1980, σ. 315

[13]

Ανδρόνικος Μ., Βεργίνα Ι, Το Νεκροταφείον των Τύμβων, Αθήνα 1969, σ. 211-213

[14]

Heurtley, *Preh. Macedonia*, σ. 179, αρ. 229, σ. 183, αρ. 258, σ.192-3, αρ. 324, σ. 209, αρ. 389, σ. 214, αρ. 407

[15]

Vardaroftsa, Pl. IV, 12, BSA XXX, p. 125, fig. 10, I (from Saratse).

[16]

Τσουντας, *Αι προϊστορικά Ακροπόλεις Διμηνίου και Σέσκλου*, fig. 163 and 209 (one handled).

[17]

Heurtley W.A., T.C. Skeat, *The Tholos Tombs of Marmariani*, BSA XXXI (1930-31), p. 44

[18]

Η μέτρηση από πολύ μικρή επιφάνεια

[19]

Η μέτρηση στην εξωτερική επιφάνεια του αγγείου.

[20]

Η μέτρηση στην επιφάνεια του αγγείου

[21]

Η μέτρηση από πολύ μικρή επιφάνεια

[Η μέτρηση στην επιφάνεια του αγγείου](#)